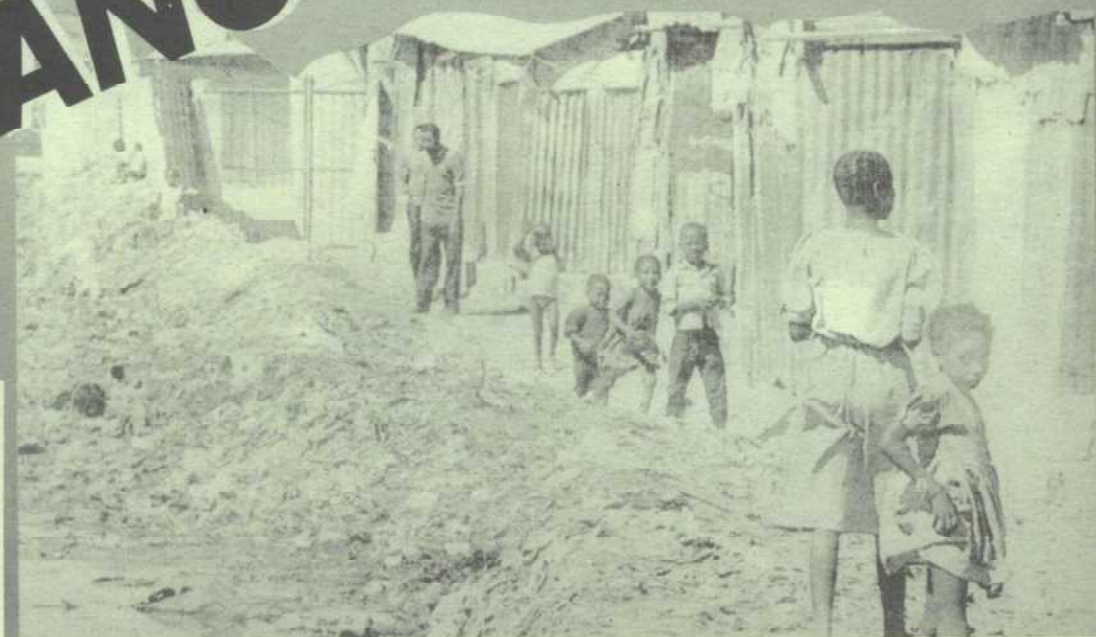

MEIO SECULO DE FMI, BM e GATT

A política do Fundo Monetário Internacional, o Banco Mundial e o GATT tem agravado a desigualdade entre o centro e a periferia e potenciado a destruição meioambiental no mundo.

DOSSIER

50 ANOS ABONDAN

DECLARACION DE MADRID DO FORO ALTERNATIVO "AS OUTRAS VOCES DO PLANETA":

POR UNHA CONVIVENCIA IGUALITARIA E AUTONOMA EN PAZ CO PLANETA.

50 ANOS DE BM-FMI ABONDAN

O Banco Mundial é, de seu, o maior prestamista do mundo (23.700 millóns de dólares en 1993). Pero a súa importancia non fica aí porque a simple manifestación do seu aval ou rexeitamento a un proxecto económico decide adoito a concesión ou negativa doutras entidades internacionais que ven en tal apoio a garantía de devolución do crédito. Con estas posibilidades financeiras e un equipo de mais de 7.000 economistas e enxeñeiros o Banco puido ter xogado no seu medio século de existencia un importante papel na mellora das condicións de vida do noso planeta e dos seus habitantes. Na práctica, o seu efecto foi o contrario: contribuiu ao empobrecemento dos que xa eran pobres e favoreceu a degradación ambiental.

Por iso no seu 50 aniversario celebrado en Madrid nos primeiros días de outubro, mais de 1.500 persoas, representantes de diversas organizacións non governamentais dos 5 continentes ou simplemente persoas interesadas nos problemas do Terceiro Mundo e do Medio Ambiente reuniron-se ao seu carón para lle desexar un infeliz cabodano, e firmar un manifesto no que se pide a súa disolución.

CERNA ofrece neste dossier a declaración completa (Traducida ao galego por M. Amor) deste FORO ALTERNATIVO, así como unha mán de pequenos comentarios autoría de Joam Carmona que amplian algunhas das referencias que se conteñen no manifesto.

LIMIAR

Os homes e mulleres de todo o mundo que aquí viñemos para defender unha convivencia igualitaria, autónoma e en paz co planeta queremos facer pública a nosa convicción de que é preciso construír unha nova linguaxe e unha realidade diferentes. Porque xa sabemos algunhas palabras: sabemos que, ao chamarmos a este foro "As outras voces do planeta", estamos a afirmar que milleiros de homes e mulleres que viven nesta terra decidiron tomar a palabra, sabemos que cando nos referimos aos homes e mulleres do mundo facemos presente a esixencia dun sistema de liberdade desde o que os dous xéneros podan coñecer-se, sabemos que cada vez que dicimos autosuficiencia, equidade ou comunidade autocentrada estamos defendendo a posibilidade de viver, de sermos

xustos e estar en paz; e cada vez que sinalamos o dereito á diversidade cultural estamos a proclamar a nosa confianza na sabedoría de todos os homes e mulleres que escolleron observar, escoitar e preguntaren-se, movidos polo respecto á terra que os/as rodea. Desde aquí declaramos a nosa vontade para que esa sabedoría non se estrague, senón que sexa, pola contra, o alicerce de calquer actuación. Hai un mundo que está por vir, un mundo que se pronuncia con outras palabras e non estamos dispostos a delegar en ninguén a responsabilidade de pensá-las. É por iso polo que falamos neste foro alternativo, e hoxe temos algunhas proposicións que facer. Por iso imos desentrañar o vello discurso da explotación e da cobiza e imos combaté-lo. ■

50 ANOS DE BRETTON WOODS: DO AXUSTE ESTRUTURAL AO XENOCIDIO ECONOMICO

1. A responsabilidade das políticas do Banco Mundial e do Fondo Monetario Internacional na pobreza global, a destrución e a guerra

Hai poucas razóns para se alegrar de que a comunidade internacional conmemorase o 50 aniversario do Acordo de Bretton Woods, que conduciu á fundación do Fondo monetario internacional (FMI), do Banco Mundial e do Gatt. Os programas de axuste estrutural impostos polas institucións de Bretton Woods provocaron non só fame, senón un brutal empobrecemento do mundo en desenvolvemento, así como contribuíron á "terceiromundización" dos países do antigo bloque do Leste.

Contrariamente ao espírito do Acordo de Bretton Woods, que avogaba pola reconstrución económica e a estabilidade das principais taxas de cambio, os programas de Axuste Estrutural contribuíron en larga medida á desestabilización das economías nacionais, á ruína do medio ambiente e á destrución da sociedade civil. Neste contexto, as institucións de Bretton Woods son responsábeis tamén da distor-

sión das fondas raíces da crise económica, así como da falsificación dos índices sociais e económicos.

Ainda que o mandado do Banco Mundial consistía en combater a pobreza, a súa

actuación contribuíu ao desmantelamento dos programas de saúde e de educación. O seu apoio a programas hidroeléctricos e agroindustriais a grande escala acelerou os procesos de deforestación e destrución do medio ambiente

¿Qué foi Bretton Woods?

No derradeiros días do mes de xuño de 1944 xuntaron-se en Bretton Woods, unha vila do estado norteamericano de New Hampshire, responsábeis de economía de 44 países. A reunión tiña dous obxectivos. O primeiro deles era o de debater as estratexias de reconstrución dos países máis afectados pola Segunda Guerra Mundial que acababa de terminar; o segundo, o de estudar cómo organizar un sistema de trocos internacionais estables que criara confianza e facilitara o crecemento do comercio.

Para este segundo obxectivo estableceu-se un sistema que consistía en fixar un valor para o dólar a respecto do ouro, e dar-lle ás moedas dos demais países un valor a respecto deste último. O dólar pasaba a ser a cerna do sistema monetario internacional e a institución que se inauguraba para supervisar o funcionamento deste sistema pasou a se alcumar FONDO MONETARIO INTERNACIONAL

Para o primeiro obxectivo, que na acta fundacional se definía como "axudar a la reconstrucción e desenvolvemento dos países membros facilitando o investimento de capital para obxectivos productivos" así como para "promover o crecemento equilibrado do comercio internacional" criaba-se un banco: o BANCO MUNDIAL.

Un exemplo concreto: o axuste estrutural na agricultura da India

Nos anos 60, o goberno hindú, inspirado polos organismos internacionais como o Banco Mundial, fomentou o uso de fertilizantes químicos nunha campaña que se alcumou como a "Revolución Verde". Estes fertilizantes eran subvencionados ou mesmo regalados por aqueles organismos. Aínda que o Banco Mundial e U.S. AID presionaron á India para que animara ás empresas químicas occidentais a establecer fábricas de fertilizantes na India, máis do 40% da demanda destes criada pola Revolución Verde continuou a ser importada.

O Banco Mundial forneceu o crédito para a introdución deste modelo agrícola intensivo en capital, que esixiu uns pagos externos para atender ás importacións de sementes e fertilizantes así como subvencións e créditos durante o período 1966-71 que foron máis de seis veces superiores ao total de gastos que o estado adicara a agricultura durante o quinquenio anterior. O resultado foi que se disparou a dívida externa provocando a crise na balanza de pagos. Este problema, que fora provocado pola política de Banco Mundial, foi usado nos anos posteriores por este -aínda nos primeiros anos 90- como a xustificación para esixir un programa de axuste estrutural, que supuxo a retirada das subvencións que foran introducidas polo seu propio consello.

Un dos casos onde o efecto do axuste estrutural foi máis perverso foi o do trigo. O programa de axuste estrutural forzou á eliminación das subvencións destinadas á alimentos baratos para a súa distribución pública aos máis pobres ao tempo que forzaba igualmente a liberalización das importacións de alimentos. O resultado foi que sen tal subvención e cos fertilizantes máis caros (xa que tamén por prescripción do Banco se retiraron as subvencións aos fertilizantes) na India comezou a abandonar-se o cultivo de trigo e houvo que comezar a importar trigo norteamericano (que si está subvencionado en orixe, porque as receitas do Banco a eles non se lles aplican). Curiosamente, e a pesar de todo, este cereal importado chegaba á India a un prezo superior ao que se lles pagaba anteriormente aos campesiños hindúes. En resumo, a agricultura tradicional ficou desarticulada, a da "revolución verde" tamén, a fame medrou, a contaminación aumentou e nen siquera a Balanza de Pagos foi a mellor. Eis o axuste estrutural.

natural e conduciu ao desprazamento e expulsión forzosa de varios millóns de persoas. No Sur e no Leste a centos de millóns de nenos desnutridos nega-se-lles o dereito fundamental á educación primaria. En diversas rexións do mundo a brutal redución dos gastos sociais, combinada co colapso do poder adquisitivo, conduciu á reaparición de doenzas infecciosas, entre elas a tuberculose, a cólera e a malária.

O recente brote epidémico de peste bubónica e pneumónica na India é consecuencia directa do deterioro da infraestrutura sanitaria e de saúde pública que acompañou a redución dos orzamentos nacionais co programa de Axuste Estructural de 1991, respaldado polo FMI e o Banco Mundial.

A liberalización imposta polos acordos crediticios co Banco Mundial foi dirixida á destrución da agricultura e da industria manufactora. Na África subsahariana teñen-se dado crises de fame, consecuencia da desintegración do conxunto do sistema agrícola: os ingresos por colleitas comerciais destinadas á exportación caíron por baixo dos custos de produción dos labregos como resultado das devaluacións periódicas e da caída en picado dos prezos mundiais das materias primas. Ao tempo, a produción de alimentos para o mercado interior resultou destruída, produto isto último do "dumping" dos excedentes alimentarios subvencionados pola Unión Europea e por Norteamérica.

A destrución de todas as formas de sustento económico

(baseadas tanto nos mercados internos como nos externos) combinada co desmantelamento dos servizos públicos e a conxelación da inversión pública -de acordo co Programa de Investimento Público do Banco Mundial- criou as condicións favorábeis para a aparición de distúrbios civís, conflitos étnicos e ilegalización da actividade económica.

En Ruanda, o deterioro do entorno económico que seguiu á caída do mercado internacional do café entre 1987 e 1989, e a imposición de reformas macroeconómicas devastadoras por parte das institucións de Bretton Woods serviu para exacerbar as tensións étnicas latentes e para acelerar o proceso de desintegración política. No caso de Somalia o programa do Banco Mundial e o FMI ia dirixido a eliminar a economía de explotación gandeira, á vez que contribuía á destrución do pequeno campesiñado debido á afluencia ao mercado local dos excedentes de cereal norteamericano.

En toda a extensión de Asia e América Latina a partir da "revolución verde" os programas do Banco Mundial contribuíron á destrución da biodiversidade e á usurpación dos dereitos dos labregos. Os recentes intentos do Banco Mundial para se apoderar de todas as coleccións de sementes depositadas nos ban-

Ainda que o mandado do Banco Mundial consistía en combater a pobreza, a súa actuación contribuiu ao desmantelamento dos programas de saúde e de educación. O recente brote epidémico de peste bubónica e pneumónica na India é consecuencia directa do deterioro da infraestrutura sanitaria e de saúde pública.

cos xenéticos internacionais deteriora mais aínda os dereitos dos labregos. É por isto polo que os acordos do GATT recén firmados en Marrakech violan aínda mais os dereitos fundamentais dos pobos, particularmente no terreo da biodiversidade e dos dereitos á propiedade intelectual.

¿Quién manda no Banco Mundial?

Os votos que cada país ten nos organismos de decisión do Banco dependen do capital aportado ao mesmo. Os sete países mais industrializados teñen actualmente o 45% dos votos (só Estados Unidos o 17%), mentres que os outros 171 países membros se reparten o 55% restante. Mesmo aínda que estes 171 países quixeran mudar algunha cláusula dos estatutos do Banco non poderían, xa que para elo contar con unha maioría cualificada, polo que abundaría con que USA e outros dous países industrializados se opuxeran para bloqueá-la reforma. Na práctica, o denominado "Grupo dos 7" reúne-se antes das assembleas anuais do Banco e toma por anticipado as decisións importantes sobre a política do Banco Mundial e do Fondo Monetario Internacional

Vários dos apartados do programa de Axuste Estrutural foron incorporados con carácter permanente no articulado da nova Organización Mundial do Comércio (OMC). O

mandado da OMC consiste en regulamentar o comercio mundial en beneficio dos bancos internacionais e das corporacións transnacionais, así como en supervisar (en estreita colaboración co FMI e co Banco Mundial) a aplicación das políticas comerciais nacionais. Nos países desenvolvidos do Norte os gobernos nacionais están a aplicar políticas económicas igualmente opresivas desde a perspectiva social: as consecuencias son o desemprego, os salários baixos e a marxinalización de extensos sectores da sociedade. Os gastos sociais están a sofrer recortes e eliminan-se moitas das conquistas do Estado de Benestar. As políticas estatais estimulan asimes-

mo a destrución de pequenas e medianas empresas.

No Sur, no Leste e no Norte, unha minoría social privilexiada amorea grandes cantidades de riqueza á custa dunha grande maioría da sociedade. Esta nova orde financeira internacional alimenta a pobreza humana e a destrución do Medio Ambiente, fomenta a segregación social, promove o racismo e os conflitos étnicos, socava os dereitos das mulleres e amiúdo precipita os

países en devastadores enfrontamentos entre as súas nacionalidades.

Os grupos de cidadáns e de organizacións non governa-

mentais que promoven a Declaración de Madrid denuncian vigorosamente as políticas de xenocidio económico levadas á práctica polo FMI e o Banco Mundial. As organizacións participantes no Foro "As outras voces do planeta" reafirman o dereito das persoas ao seu sustento, á soberanía económica nacional, a un desenvolvemento sostido e democrático e á xustiza social.

O Foro de Madrid denuncia este modelo económico destrutivo e esixe a cancelación da débeda. Pede tamén que se poña fin ás interferencias das institucións de Bretton Woods nos asuntos inter-

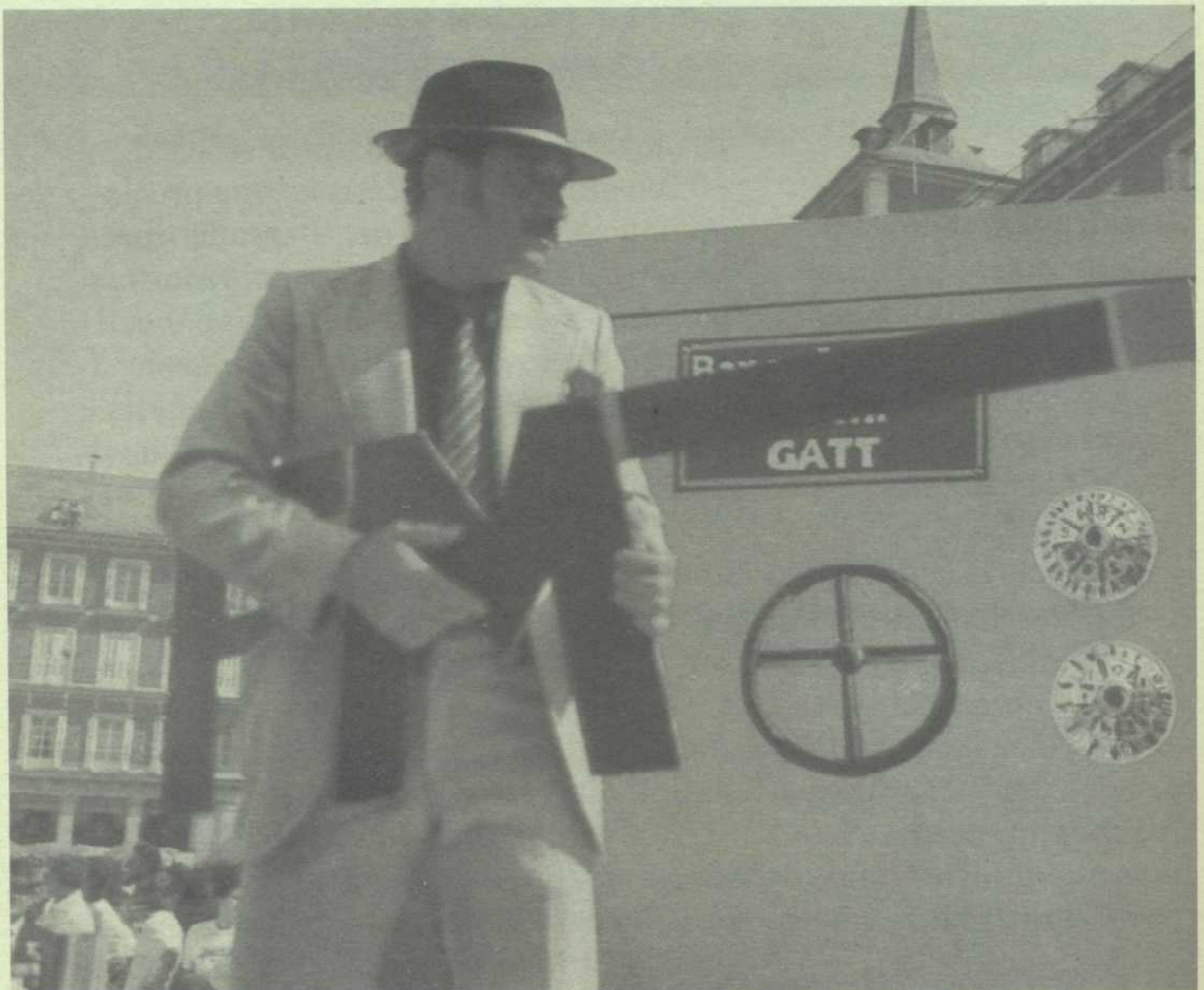
nos dos países soberanos. O Foro de Madrid chama tamén aos parlamentos nacionais e ás organizacións populares de todo o mundo a se opoñeren á ratificación dos acordos do GATT e á prevista creación da Organización Mundial do Comercio.

2. Pola autonomía e liberdade das mulleres.

O concepto de progreso económico e mesmo a visión occidental de "economía" hoxe dominante en todo o mundo basea-se nunha hierarquización dos procesos de produción e reprodución. Esta visión

A posibilidade de que o modelo de crecemento indefinido, baseado no progreso tecnolóxico e a reestructuración económica conduza a unha sociedade mais xusta e respeitosa coa natureza carece de base empírica.

da economía agacha as condicións e a cantidade de traballo que as mulleres realizan para aseguraren a súa supervivencia e a das súas familias, das que son en grande parte responsábeis, e facilita a desvaloración social e retributiva da muller asalariada, obrigada a atender á vez as tarefas produtivas e reprodutivas.

Este último ciclo económico, coa crise e os procesos consecuentes de reestruturación, deixaron á luz a extrema vulnerabilidade da situación da muller. En todas as sociedades, aínda que principalmente nas máis desprotegidas, a feminización da pobreza é xa unha evidencia.

O comercio regulamentado polo GATT e os programas de Axuste Estructural están a conseguir a redución dos recursos alimenticios, o aumento da dependencia das compañías transnacionais e o recorte nos gastos sociais en saúde e educación. As mulleres son as primeiras afectadas por esta políticas: marxinaadas no acceso á propiedade ou nos sistemas de financiación, cando non desprazadas polo impacto dos grandes proxectos, millóns de mulleres viron-se obrigadas a emigrar ás cidades ou a outros países, onde loitan por sobrevivir asumindo os labores máis marxinais. Neste contexto tenta-se resolver o reparto desigual de recursos no mundo incidindo sobre os procesos de crecemento da poboación, pasando por riba dos dereitos de reprodución de cada muller.

Esta combinación de responsabilidades familiares e subordinación social e económica mantén-se através de diferentes estruturas sociais, culturais e ideolóxicas, e mediante múltiples formas de violencia (sexual, corporal, reprodutiva...). O discurso internacional dos dereitos individuais, no entanto, segue a silenciar estas situacións mediante a sistemática

manipulación do dereito á especificidade cultural que as elites políticas ou relixiosas empregan para se perpetuaren no poder.

O Banco Mundial e o FMI desenvolven políticas instrumentais que apelan aos dereitos das mulleres e á súa

incorporación ao "progreso" mantendo e reforzando o contexto de desigualdade existente. As políticas económicas e sociais deben eliminar estes desequilibrios que serven de coartada a moitas elites dirixentes para manter as estruturas de dominación patriarcal.

Os programas de axuste

O Banco Mundial condiciona unha parte dos seus empréstitos -en especial dos concedidos nos últimos 15 anos- e do seu aval aos países subdesenvolvidos ao cumprimento de programas de "axuste", que consisten básicamente en controlar a inflación e o déficit, reducir a intervención e a presenza do sector público, abrir o seu mercado aos produtos dos demais países e devaluar a moeda para favorecer o crecemento do sector exportador.

**Para reducir o déficit recomenda-se adoito suprimir programas de benestar social e de infraestruturas comunitarias, eliminar subvencións e prezos de apoio aos prezos dos alimentos básicos e suprimir liñas privilexiadas de crédito á agricultura.*

**Favorecer o crecemento do sector exportador significa fomentar os cultivos de exportación en detrimento dos alimentos tradicionais, o que significa que -haberá que importar fertilizantes e máis alimentos dos países desenvolvidos co que tampouco se arranxan os problemas da balanza de pagos; de feito nos últimos 20 anos agudizaron-se porque os prezos dos produtos tropicais baixaron mentres que os fertilizantes, plaguicidas, etc. aumentaron*

-os únicos beneficiarios desta política son as grandes empresas que negocian os produtos de exportación e os seus axentes locais; os campesiños teñen que pagar cada vez máis polos plaguicidas e reciben menos polos plátanos, polo café ou polo arroz, polo que se empobrecen máis.

O Banco Mundial ten así unha grande capacidade de intromisión nas políticas internas dos países pobres, que son os que precisan estes créditos, xa sexa para pagar dévidas anteriores ou simplemente para paliar a fame.

Consecuentemente, mantemos que a superación do actual estado de desigualdade é a condición de partida para construír unha convivencia igualitaria e harmónica. As organizacións de solidariedade internacional deberían colocar este obxectivo en primeira liña dos seus programas, apoiando o camiño espe-

cífico que, en cada ámbito cultural seguen as mulleres na súa loita pola igualdade e pola autonomía.

3. Acabar co crecemento da economía de mercado

O crecemento indefinido da economía monetaria, apoiado

O proceso de globalización é intrinsecamente non sustentábel desde a perspectiva ecolóxica, porque orixina un crecemento exponencial do transporte e do consumo de enerxías non renovábeis.

Créditos ¿para qué?

As "axudas" do Banco Mundial aos países subdesenvolvidos non son tais axudas, son créditos, que como tal debe ser reintegradas. Os países receptores debían ser libres de elixir o seu uso. Sen embargo, a análise dos proxectos financiados polo Banco nos seus 50 anos de existencia mostra que o destino dos créditos dependeu da política do Banco mais que de nengunha outra cousa:

-até 1960 o Banco emprestou só para grandes proxectos relacionados con enerxía e infraestruturas: grandes encoros, estradas, etc. que causaron danos ambientais e desprazamentos das poboacións.

-a partir de 1960 engadiu a estas dúas liñas -que seguiron a ser centrais na política do Banco- un importante capítulo para "desarrollo rural", pero entendendo este como construción de regadíos, créditos para sementes, fertilizantes e plaguicidas industriais, o que é dicir na liña de fomentar os cultivos de exportación en plan agricultura industrial

-a partir de 1987 introduciu unha pequena partida para proxectos "medioambientais"

O Banco Mundial é o organismo internacional que por termo medio concede uns préstamos mais elevados; de feito non concede préstamos pequenos. Como as grandes obras a financiar se licitan no mercado internacional, as mais das veces son as grandes multinacionais as que as executan, beneficiándose só marxinalmente as poboacións locais. Os recursos postos de súpeto nas máns de gobernos corruptos rematan muitas veces por ser utilizados de xeito clientelar e ineficiente.

na expansión continua do consumo por parte dos privilexiados de todo o mundo e na continuación da explotación neocolonial é a causa principal do agravamento das diferencias entre pobos e clases sociais, da expansión da pobreza e do declinio dos recursos naturais. A posibilidade de alcanzar, através do progreso tecnolóxico e a reestruturación económica, un novo modelo de crecemento indefinido da economía monetaria que sexa socialmente equitativo e que non erosione a base dos recursos naturais é unha crenza que non ten base empírica nengunha e que se ve desmentida pola experiencia. Igual de falsa revelou-se a idea de que esta sexa o único camiño para superar a pobreza, resolver o problema do emprego e evitar a destrución da Natureza. Este tipo de falsas alternativas, propostas amiúdo polo Banco Mundial e o FMI benefician tan só os poderosos e os sectores privilexiados a que ambas as institucións defenden e representan.

Consecuentemente, e como punto de partida para a superación dos desequilíbrios sociais, ambientais e económicos, hai que deter o crecemento da economía monetaria. Para superar a pobreza e a marxinación e para avanzar

cara á xustiza social compremar como base a redistribución da riqueza e non o crecemento, evitar a mercantilización da vida das persoas e levar á práctica de maneira autónoma alternativas xustas, solidarias e respeitosas coa Natureza.

4. Encarar a globalización económica e financeira desde os pobos e as comunidades.

A globalización da economía constitúe a etapa actual do secular proceso de expansión do sistema capitalista. Esta expansión supón unha mercantilización a un nivel moito maior do observado até o de agora das capacidades produtivas e creativas das persoas, así como dos recursos naturais, sociais e culturais dos pobos e das comunidades, para facilitar a súa conexión cos circuitos económicos mundiais, domi-

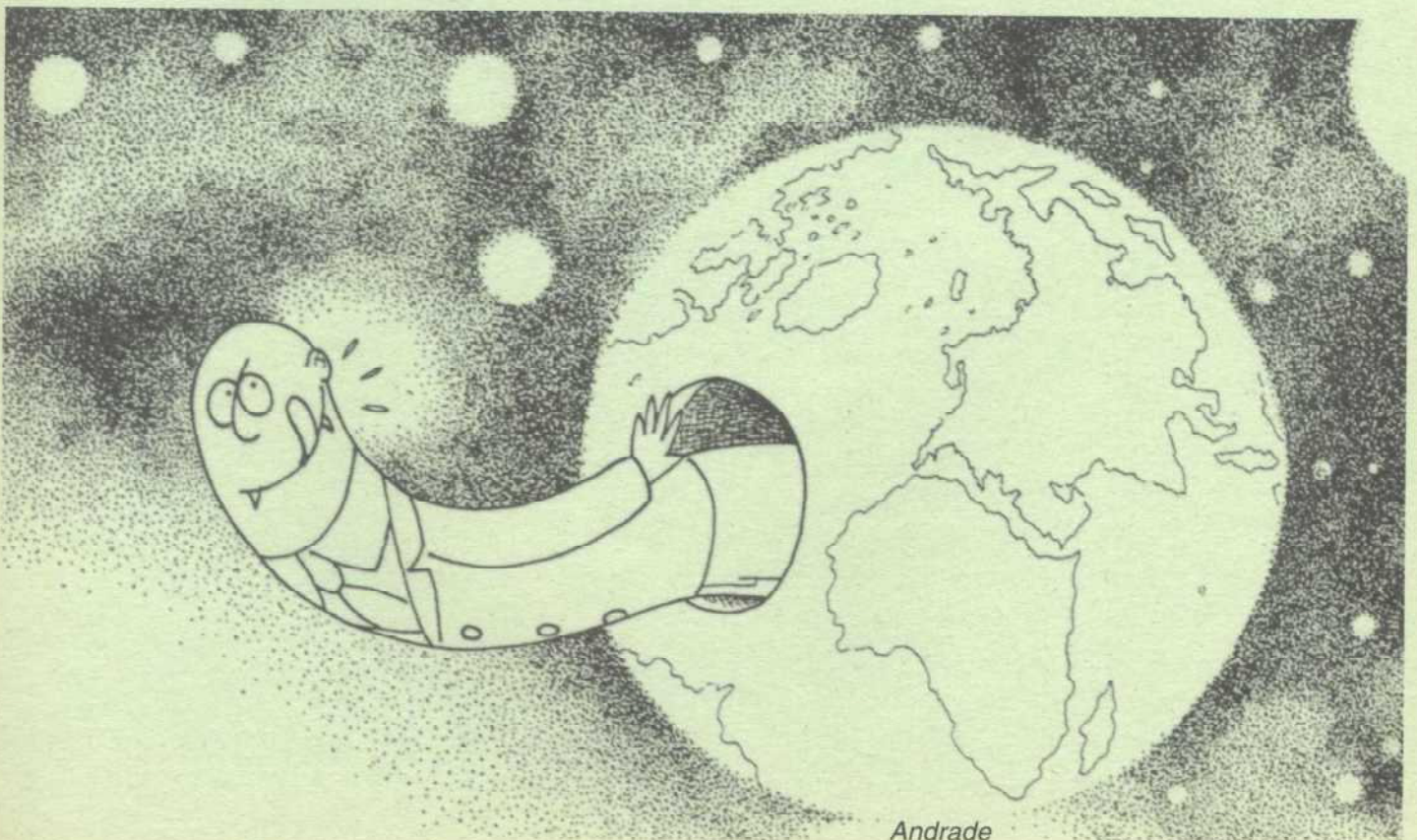
nados polas empresas transnacionais e polo sistema financeiro internacional. A globalización económica provoca a ruína cultural dos pobos e leva, antes ou despois, á deterioración das súas condicións de vida. O proceso de globalización é, alén disto, intrinsecamente insustentábel desde a perspectiva ecolóxica, porque orixina un crecemento exponencial do transporte e do consumo de enerxías non renovábeis e porque as esixencias de competencia nos mercados mundiais impoñen a utilización dos recursos naturais de cada lugar en rexime non sustentábel, desprazando as formas tradicionais de utilización dos recursos, estas si adaptadas ás condicións ecolóxicas locais.

A internacionalización do sistema financeiro está asociada de modo íntimo ao proceso de globalización. Despois dos procesos de liberalización e

desregulación das pasadas décadas e da incorporación masiva de recursos tecnolóxicos, o sistema financeiro converteu-se nun xigantesco instrumento de manipulación global do aforro, dos prezos, das moedas, da produción e das riquezas dos pobos do mundo en beneficio duns poucos privilexiados. A maioría esmagadora das transnacionais financeiras pasou a ter un carácter meramente especulativo, sen vínculo nengun con valores ou referencias físicas produtivas ou territoriais. Rea-

O risco dunha catástrofe financeira global, de imprevisíbeis consecuencias para a paz mundial, fai-se cada día mais evidente.

lizan-se de continuo operacións ilegais a larga escala e con absoluta impunidade,

Andrade

mentres proliferan os “paraísos fiscais” e os refúxios para todo tipo de tráfico financeiros encobertos baixo o así chamado “segredo bancario”. A intervención ideolóxica, política e técnica das institucións de Bretton Woods, criadas para garantiren a estabilidade financeira internacional, conduciron directamente a esta situación caótica, en que o risco dunha catástrofe financeira global, de imprevisíbeis consecuencias para a paz mundial, fai-se cada día mais evidente.

Ao abeiro da burbulla financeira global segue a medrar un réxime inxusto de comercio internacional, posto baixo o control das empresas transnacionais e dos gobernos dos países do Norte, e organizado en exclusivo beneficio das clases privilexiadas de todo o mundo. O comercio internacional deixou de ser un instrumento para atender aquelas necesidades reais que non poden ser resolvidas localmente para se converter nun medio para realizar grandes negocios, intercambiando cada vez mais bens supérfluos para os países do Norte a cambio de cada vez menos bens necesarios para os países do Sur. Este foi o resultado das políticas do GATT, políticas que agora a Organización Mundial do Comercio tenta estender a sectores de grande transcendencia sócio-cultural como a propiedade intelectual e os recursos xenéticos. Un rexime xusto de comercio, garantindo a conservación do equilibrio sócio-cultural e ecolóxico das comunidades implicadas no proceso de intercambio só pode dar-se entre sistemas económicos con

capacidades tecnolóxicas relativamente próximas ou entre grupos e comunidades con actitudes solidarias.

En consecuencia, e para facilitar a pervivencia e a recuperación das comunidades autocentradas, baseadas na autosuficiencia e na proximidade, compre deter o proceso de globalización da economía capitalista.

Moitísimos analistas estiman que os pagos de capital e intereses efectuados xa polos países pobres endebedados superan con moito a débeda pendente. O que realmente existe é unha xigantesca débeda económica do Norte en relación co Sur,

A circulación internacional do capital ten que ser sometida a novas maneiras de control social, establecendo unha vinculación obrigatoria entre as transferencias financeiras e os intercambios reais de produtos e servizos, a clausura dos “paraísos fiscais”, a abolición do “segredo bancario” e a persecución internacional dos fraudes e os delitos monetarios e financeiros. O comercio internacional debe-se encadrar nun novo marco institucional que non considere o incremento dos intercambios como un obxectivo en si mesmo, senón que favoreza especialmente o comercio entre as nacións do Sur e facilite aos seus pobos a libre protección dos seus recursos, das súas formas de vida e da súa identidade cultural, sen se veren expostos a presións e represalias. Os pobos de todo o mundo deben-se mobilizar para impedir a ratificación da

Organización Mundial do Comercio.

5. Encarar a crise ecolóxica global desde a autonomía e a responsabilidade local

A ecoloxía global non se pode desvencellar dos problemas ecolóxicos globais. A administración global da crise ecolóxica, tal como fora establecida no Cúmulo de Rio non dá resolto os problemas medioambientais, e só conduce á progresiva instauración dunha “ecocracia” mundial que xestionará os recursos naturais en función do proceso de globalización económica, reproducindo e agravando os conflitos ecolóxicos. As institucións de Bretton Woods, e particularmente o Banco Mundial, converteron-se nos máximos defensores desta política ambiental destrutiva e reclaman para si propias o protagonismo desta xestión. Globalización económica e globalización ecolóxica perfilan-se deste xeito como as dúas caras inseparábeis de nova configuración do sistema capitalista, como a maneira que ten este de se adaptar ao grave deterioro das condicións naturais de produción que el mesmo provocou. Se se chegase a impoñer este modelo de control e xestión “desde arriba” da ecoloxía e a economía, asistiríamos a unha inmensa destrución da Natureza e á deterioración das condicións de vida das comunidades e os grupos sociais mais febles de todo o mundo.

E polo tanto preciso opoñerse a este proceso, volvendo-lles ás comunidades e aos

pobos do mundo a plena capacidade de decisión para utilizaren responsabelmente os seus recursos naturais. A xestión dos problemas ecolóxicos ten que ser sustraída do ámbito tecnocrático e devolta ao ámbito político, do que nunca debeu saír. Os problemas de escala superior á local deberán ser abordados cun enfoque de abaixo a riba, através da colaboración e da discusión entre as comunidades afectadas en foros abertos e democráticos.

6. Anular a débeda externa

Sen unha solución final ao problema da débeda externa

non hai posibilidade nengunha de avanzar en dirección a unha situación xusta no plano internacional. A anulación inmediata da chamada "Débeda dos países do Sur" é punto de partida imprescindible para avanzar cara a esa solución. Unha boa parte dos empréstitos que hoxe constitúen a débeda externa foron contratados en circunstancias de dúbida lexitimidade política, tanto pola banda das entidades prestamistas como dos gobernos prestatarios. Os pobos teñen pagado xa enormes sumas como consecuencia das débedas que os seus gobernos adquiriron coas institucións financeiras dos países ricos, en forma de pagos de

intereses, reintegros do principal, fugas de capital e adquisicións de produtos do Norte a prezos impostos nos mesmos contratos de empréstito. Moitísimos analistas estiman que os pagos de capital e intereses efectuados xa polos países pobres endebedados superan con moito a débeda pendente. Os países do Norte teñen, alén disto, outra inmensa débeda cos países do Sur polas materias primas que estes últimos lles viñeron fornecendo a prezos manipulados á baixa polas corporacións transnacionais. En conxunto, os datos dos que dispoñemos indican que o que realmente existe é unha xigantesca débeda económica do Norte en relación co Sur, á

marxe doutras débedas sociais e ecolóxicas que se remontan a algúns séculos atrás e dunha dimensión incalculábel. A anulación sen condicións da totalidade da Débeda Externa é o primeiro pago para establecer unhas relacións internacionais equitativas.

7. *Replantexar a axuda internacional*

Dada a gravidade dos desequilibrios sociais ecolóxicos e económicos acumulados nas últimas décadas en todo o mundo a solidariedade é hoxe máis precisa que nunca; pero non é menos certo que a forma en que se organizou a Axuda Oficial en tempos pasados contribuíu, en moitos dos casos, a agravar os problemas no canto de resolvé-los. Moitas das empresas dos países ricos fixeron grandes negocios e recibiron grandes subvencións encobertas á conta da Axuda e co apoio activo dos seus gobernos. Estes mesmos gobernos teñen mesmo chegado a presentar regularmente como operacións de axuda operacións indignas, como o fornecimento de armas, mesmo a asesoría, ou a colaboración directa na represión política e social. Boa parte da Axuda Oficial perde-se, polas dúas partes, nos labirintos da corrupción e da incompetencia e acaba por engrosar a carga da Débeda en perxuízo dos grupos sociais máis vulnerábeis nos que se inclúen as minorías, as comunidades indíxenas, as mulleres e os nenos. As institucións de Bretton Woods, e nomeadamente o Banco Mundial, fracasaron nos seus pretendidos obxectivos de reducir a pobreza, porque son só capa-

ces de articular programas de Axuda e Cooperación impostos desde enriba e ignorando as demandas e as necesidades dos grupos locais.

O Foro alternativo "As outras voces do planeta" constata a necesidade de someter a unha fonda revisión non só o conxunto das intervencións realizadas baixo a cobertura dos sistemas oficiais de axuda, senón o mesmo concepto de "Axuda". O Foro insta ás organizacións dedicadas a estas actividades a profundizaren neste debate e elaboraren alternativas de actuación neste campo con vistas a facilitar a autonomía, alternativas que non xeren dependencia, que sexan xestionadas polas comunidades interesadas e que non sexan usadas para maquillar os efectos das políticas de axuste. A Axuda non pode converterse de xeito nengun en ocasión de negocio para os países ou entidades donantes.

8. *Abolir as institucións económicas internacionais*

Para o número crecente de persoas de todo o mundo que pensan que o social, o cultural e o ecolóxico deben voltar a preponderar sobre o económico as institucións de Bretton Woods e a súa irmá xémea GATT/OMC están definitivamente fora de lugar. A estrutura interna do BM e o FMI, onde o poder de decisión é proporcional ao diñeiro aportado por cada país membro, constituindo un paradigma da ideoloxía capitalista, que consagra o primado dos valores económicos por riba de calquer outros

valores humanos, sociais ou naturais. As consecuencias da súa intervención resumen-se na crise ecolóxica, social e política que reina na maior parte do planeta, nun panorama dominado por unha extensión nunca antes vista da desigualdade e da pobreza. Estes resultados son os únicos que se poden esperar da actuación duns aparatos burocráticos que non están sometidos a clase nengunha de control democrático.

Chegou a hora de poñer fin á existencia desta clase de institucións. Os conflitos de intereses e os desaxustes monetarios que poden xurdir entre comunidades, pobos e nacións, deben solveentarse en foros políticos abertos e democráticos, onde se podan tomar en consideración todos os aspectos de cada problema sen que ortodoxia económica nengunha poda impoñer-se sobre os dereitos das persoas.

Hai que fixar un calendario e uns mecanismos que garantan o control social do proceso de desmantelamento das institucións de Bretton Woods. Este proceso debe-se iniciar cunha inmediata redución dos seus fondos. Ademais, os recursos do fondo global do Medio Ambiente e da axuda concesional, xestionada actualmente polo Banco Mundial, deben de ser postos axiña baixo o control de outras institucións para facilitar a rápida reorientación da súa xestión.

No limiar do cambio de século a penosa historia das institucións de Bretton Woods debe ser somente un mal recordo, unha lección que non debería ser esquecida no futuro. ■